

LBRIS

We know
books

Alexandru Cristian

INFANTERIA ROMÂNĂ

Sacrificii și izbânzi
de la Războiul de Independență
la apartenența la NATO

București, 2025

Editat de **Neverland SRL**.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin **Editurii Neverland**.

Copyright © 2025, **Editura Neverland**.

! Nicio parte (fragment sau componentă grafică) din această lucrare nu poate fi reprodusă fără acordul scris al Editurii Neverland.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CRISTIAN, ALEXANDRU

**Infanteria română : sacrificii și izbânzi de la Războiul de
Independență la apartenența la NATO / Alexandru Cristian. - București :**
Neverland, 2025

Conține bibliografie

ISBN 978-630-307-076-6

355.48

94

Tehnoredactare: Manuela Stoica

Redacție:

tel.: 0790 557 986

e-mail:

editura@neverland.ro

Editura Neverland

Librăria Ujmag:

tel.: 0733.673.555; 021.312.22.21

e-mail: comenzi@ujmag.ro

ujmag.ro

Ujmag.ro

CUPRINS

Cuvântul autorului De ce infanteria română?	7
Capitolul I. INFANTERIA ROMÂNĂ, NOȚIUNI GENERALE.	9
1. Cronologie	9
Capitolul II. Specialități ale armii infanterie	32
Capitolul III. INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT MILITAR PENTRU ARMA INFANTERIE.	47
1. Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu“	49
2. Instituția militară de învățământ din cetatea Făgăraș	52
Capitolul IV. PERSONALITĂȚI ALE INFANTERIEI ROMÂNE	59
1. Personalități ale infanteriei române în perioada dezvoltării instituției militare române și a Războiului de Independență.	59
2. Personalități ale infanteriei române în timpul Primului Război Mondial și în perioada interbelică	70
3. Personalități ale infanteriei române în Al Doilea Război Mondial	85
4. Personalități ale infanteriei române după anul 1989	100
5. In memoriam, mari ofițeri care au ajutat la dezvoltarea infanteriei române	132
6. Șefi ai Statului Major General/Statul Major al Apărării ofițeri de infanterie după anul 1989	140
7. Alte personalități ale infanteriei române după anul 1989 are au influențat arma infanterie	155
Capitolul V. PARTICIPAREA STRUCTURILOR DE INFANTERIE LA MISIUNI INTERNAȚIONALE	159
1. Participarea la misiunea din teatrul de operații Irak	165
2. Participarea la misiunile din teatrul de operații Afganistan	168
3. Eroii din teatrele de operații	174

Capitolul VI. Unități reprezentative ale Infanteriei Române.	177
Capitolul VII. INFANTERIA ROMÂNĂ – VREMURI VIITOARE . .	206
1. Infanteria română – diagnoze și prognoze.	210
2. Infanteria postmodernă. Infanteria spațială sau infanteria robotizată	215
VIII. Epilog. SPRE O ENCICLOPEDIÉ A INFANTERIEI	217
ANEXE.	219
Bibliografie generală.	238

Cuvântul autorului

DE CE INFANTERIA ROMÂNĂ?

Această carte nu este o istorie a Infanteriei române. Este un eseu istoric dedicat forțelor armate române care au săvârșit cele mai mari sacrificii pe câmpul de luptă. Conform statisticilor oficiale, în războaiele de construire a statului român modern, aproximativ 1 400 000 de oameni și-au pierdut viața, dintre care 400 000 au fost ostași.¹ Nu trebuie uitați cei răniți, dispăruți, rămași invalizi. Cele mai importante pierderi au fost în rândul infanteriei, în rândul acestor „copii ai pământului”², urmate de cele din rândul forțelor de artilerie.

Etimologia cuvântului este extrem de interesantă, provenind din limba latină (*infantus* = tânăr). Termenul face referire la tinerii care se luptau pentru a-și apăra teritoriul. *Infantem* erau însă persoanele foarte tinere care nu aveau experiența necesară de a face parte din cavalerie. În operele scriitorului francez Pierre de Ronsard se găsește termenul *infanterie*. În italiană, cuvântul este asemănător cu cel românesc, *infanteria*.

Originea infanteriei se pierde în negura vremurilor. Se poate afirma că infanteriștii au fost primii oameni care s-au folosit de forța fizică a membrilor și de o unealtă pentru a-și apăra avutul. Infanteria a fost una dintre cele mai importante arme din istoria omenirii, cea mai veche și cea

¹ Ministerul Apărării Naționale, Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, <https://once.mapn.ro/pages/eroll-romaniei>.

² *Les Enfants de la Terre*, termen care apare în opera marelui poet francez Pierre de Ronsard (1524–1585). O altă referire la infanterie provine tot din limba franceză, și anume Iepurii Pământului.

mai numeroasă. În schimb, pentru cavalerie s-a folosit mult timp sintagma *infanterie călare*.

Din păcate, lucrările din țara noastră dedicate acestui subiect sunt puține și insuficient cunoscute. Trebuie amintite contribuțiile generalului de corp de armată Gheorghe Mărdărescu la istoria infanteriei, ale generalului de corp de armată Ion Șuța, ale colonelului Romanescu și colaboratorilor săi, ale colonelului profesor Adrian Stroea și ale colaboratorilor săi. În plus, istoricul militar Constantin Ucrain și locotenent-colonelul Dumitru Dobre au scris despre o impresionantă colecție de *Personalități ale Infanteriei Române*.

Prezenta carte – vizând a fi o contribuție modestă la istoria infanteriei – nu s-ar fi putut materializa fără un apel la resurse însemnate. De aceea, mulțumesc pentru sprijinul acordat în elaborarea lucrării conducerii Centrului de Instruire Manevră „Constantin Brâncoveanu” din Făgăraș, doamnei Cătălina Popescu de la Centrul de Instruire Manevră, comenzii Regimentului 307 de Infanterie Marină, dar și familiilor generalilor Dan Ghica-Radu și Sorin Ioan pentru prețioasele date biografice.

De asemenea, mulțumesc domnului general Ion Pășloi, domnului general Dan Grecu, domnului general Virgil Bălăceanu și ofițerilor de rang înalt care au fost de acord să apară în această carte. Mulțumesc celor din comandamentul Brigăzii 282 Blindate din Focșani pentru informații, dar și generalului-maior Dan Grecu și colaboratorilor domniei sale pentru datele referitoare la Brigada 81 Mecanizată din Bistrița.

O mulțumire specială o adresez domnului general Niculae Spiroiu (1936–2022), fost ministru al Apărării Naționale, care s-a luptat pentru continuarea modernizării armatei române și implicit a infanteriei române.

Mulțumesc tuturor celor care în timpul perioadei de redactare m-au ajutat și sfătuit în vederea apariției acestui eseu istoric.

Am speranța că prezentul eseu va sta la baza elaborării unei enciclopedii a Infanteriei Române cu ocazia împlinirii a 200 de ani de existență în aprilie 2030.

Capitolul I

INFANTERIA ROMÂNĂ, NOȚIUNI GENERALE

*Atâtea destine de militari uitate în negura vremurilor –
Alexandru Cristian*

I. CRONOLOGIE

I.1. Infanteria română premodernă

În istoria lumii, odată cu formarea primelor grupuri de oameni care au împărtășit aceeași limbă, aceleași valori și aceeași credință, au apărut și armatele. Putem defini armata ca un grup de oameni care au în comun un set de norme, idei, valori și care are ca scop final protejarea comunităților din care face parte. În cadrul unei armate, infanteria este o ramură, însemnând un grup de soldați care, deplasându-se pe jos, participă la diferite bătălii cu anumite mijloace de luptă specifice.

Primele formațiuni statale au avut o organizare militară care s-a bazat pe soldați pedestri, dar și pe soldați călare. Cele două grupuri s-au numit *infanteria și cavaleria*. Putem defini *infanteria ca o structură armată care duce lupta de apărare sau atacul pe jos, pedestru*. O altă denumire a infanteriei este *pedestrimea*, de la ostașii pedestri.

Nic. Densușianu ne arată că triburile pelasge, pelasgii, au fost cele care au avut cea mai veche organizare militară. Triburile pastorale pelasge să găseau în nordul Mării Negre, de la Carpați și Istru, ele s-au extins

pe întregul continent al Europei, în Asia de Vest și în Africa de Nord³. Deși arma principală a pelasgilor era cavaleria, pedestrima a fost folosită în a doua linie, eșalonul doi, în sprijinul atacului cavaleriei. De asemenea, pedestrima pelasgă era folosită pentru luptele unde relieful era mai înalt, dealuri și munți. Echipamentul de luptă al pelasgilor este împărțit în echipament defensiv reprezentat de scut, coif, lorică (acoperea pieptul) și ocree (acopereau picioarele de la tibie până după genunchi) și echipamentul ofensiv reprezentat de lance, sulită, sabie, paloș rotilat, arc, rețevi, buzdugan, cuțit mare, praștie, secure cu două tășuri⁴.

Pe teritoriul de azi al țării noastre, primele mențiuni ale infanteriei sunt legate de numele conducătorului Alexandru cel Mare. La nord de Dunăre, marelui conducător i se opune o uniune tribală tracică, iar acesta, conform istoricului grec Arrian din Nicomedia, are de luptat cu 10 000 de luptători pedestri în anul 335 î.Hr.⁵.

Infanteria de pe teritoriul actual al țării noastre este reprezentată de infanteria dacilor. Regii Burebista și Decebal au organizat infanteria/pedestrima în cete conduse de tarabostes. În războaiele cu romanii există mărturii despre luptele în care a fost implicată această forță. Cele mai cunoscute sunt reprezentările de pe Columna lui Traian, unde se pot identifica grupuri aparținând infanteriei dacice. Armele folosite de infanteria dacică – după cum se poate observa pe columna de la Roma, construită între anii 106 și 113 d.Hr. – sunt arcul, praștia, sabia scurtă, lancea, carul de luptă, pumnalul de luptă încovoiat sau sica, secera de luptă. Dintre echipamentele de protecție se remarcă pieptarele, scuturile și coifurile. Dacii și geții au fost luptători excelenți și pe jos, infanterie care era împărțită în trei categorii, ușoară, mixtă și grea.

³ Nic. Densușianu, *Istoria militară a poporului român*, Editura Saeculum I.O., București, 2018, p. 33.

⁴ *Ibidem*, pp. 35–41.

⁵ Vezi și Arrianus, *Expediția lui Alexandru cel Mare în Asia*, Editura Științifică, București, 1966.

Pedestrima ușoară era înarmată cu arcuri și săgeți, iar unele formațiuni de infanterie ușoară luptau cu praștiile sau aruncau pietre cu mâna.

Pedestrima mixtă purta scuturi ovale (*peltas*) și avea ca arme ofensive lănci mai scurte (*hastate*) și piluri.

Pedestrima grea purta coifuri, lorice și era înarmată cu lănci mai lungi⁶. Putem afirma că toți dacii erau infanteriști. Deoarece toți păstorașii, umblau înarmați ca să-și apere avutul, iar marele poet roman Ovidiu afirma că aici nefericitul păstor ține cu o mână plugul și cu alta arma, aici păstorul cu coiful pe cap cântă din cele două fluieri ale sale lipite cu rășină și aici biete turme se tem mai mult de război decât de lupi⁷.

Infanteria premodernă s-a dezvoltat pe teritoriul țării noastre odată cu evoluția statală. Perioada de după retragerea ordonată de împăratul Aurelian (271–275 d.Hr.) constituie începutul unei sinteze mai intense între romani și comunitățile de daci din zonă, sinteză care a dus la nașterea poporului român. Acest proces a durat aproximativ un mileniu. Coagularea primelor formațiuni românești conduse de voievozii Glad, Gelu și Menumorut face parte din perioada de organizare prestatală a poporului român. Luptele duse de acești voievozi locali au ajutat la desăvârșirea formării poporului român și la oprirea expansiunii ungare în Transilvania.

Formarea statelor medievale românești a fost un proces vast, complex și, din păcate, oculat de lipsa suficientă de informații istorice sigure. După toate datele, Țara Românească a fost întemeiată între anii 1290–1310, iar Moldova în jurul anului 1359, cu toate că au existat încercări de întemeiere a unei entități statale încă de la începutul secolului al XIV-lea. Istoria Țării Românești începe cu domnitorul Basarab I, domn între anii 1310–1352, iar a Moldovei, cu Bogdan I, domn între anii 1359–1365.

⁶ Nic. Densușianu, *op. cit.*, pp. 56–57.

⁷ Publius Ovidius Naso, *Tristele*, versurile 10.23–10.26.

Despre formarea unei armate române, istoricul Nicolae Iorga afirma că *oastea munteană și moldovenească s-a alcătuit pe o îndoită bază: aceea a străvechii datini de apărare națională și aceea a împrumuturilor de la vecini*⁸.

Iorga era de părere că modelul de organizare al oștirii române nu a fost simplu, ci derivat din modelele bizantin, unguresc, polonez. Toate aceste modele împletite cu modelele autohtone de apărare națională au dat naștere la ceea ce astăzi numim armata română.

Organizarea feudală a contribuit la apărarea celor două țări românești și a menținut românitatea în acest spațiu. Ca principiu de bază, armata română era organizată în Oastea Mare, reprezentată de toți locuitorii apti de a fi combatanți, și Oastea Mică. Aceasta din urmă este o oaste a clasei sociale înalte, dar și o oaste la dispoziția voievodului/domnitorului. Oastea era comandată de voievod/domnitor, care îi desemna un șef în persoana marelui spătar în Țara Românească și a hatmanului în Moldova. Structurile armate mai mici erau comandate de logofăt în Moldova și de pârcălab în Țara Românească. Ambii îl reprezentau pe domnitor la nivel local și aveau atribuții administrative, politice și judecătorești.

Cea mai veche structură militară cunoscută era Steagul sau Suta, formată din aproximativ 60–70 de oameni. La nivel de județ, din punctul de vedere al organizării militare exista căpitania. În prezent, o putem compara cu nivelul de batalion de astăzi, iar suta reprezintă o companie.

Infanteria premodernă a contribuit din plin la luptele pentru păstrarea independenței duse de voievozii Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare și Sfânt, Vlad Țepeș, Iancu de Hunedoara, Ioan Vodă cel Cumplit, Mihai Viteazul, Radu de la Afumați, Petru Rareș.

Din sursele istorice de care dispunem, se poate constata că pedestrirea română/infanteria se împărțea în două categorii: infanteria ușoară

și infanterie grea. Infanteria ușoară era constituită din lăncieri, sulițași, arbaletrieri și luptători cu arme de foc. Infanteria grea avea în componența sa luptători cu săbii scurte, scuturi, căști de fier și cămăși de zale. Pe lângă infanteriști mai existau dorobanții comandați de marele agă și călărașii conduși de marele căpitan. Dorobanții făceau parte din infanteria/pedestrirea medie, cu rol extrem de important în manevrele luptelor din secolele XVI-XVII. Odată cu evoluția tehnologică, și artileria a ajuns să facă parte din armatele statelor medievale românești.

Mijloacele de luptă cu care era dotată infanteria română premodernă au fost: arcul cu săgeți, arbaleta, praștia, sulița, măciuca (ghioaga), halebarda, sabia, secera cu coadă lungă, coasa, toporul. Începând cu secolul al XVI-lea, au fost folosite archebuzele și muschetele. Pentru a se proteja și a diminua pierderile, infanteria română premodernă folosea platoșe, cămăși cu zale, coifuri metalice. Cei cu resurse modeste foloseau o îmbrăcăminte specială de in.

Perioada feudală a reprezentat o continuă luptă pentru păstrarea independenței statelor românești, o jertfă de sânge plătită de românii care au luptat sub conducerea marilor voievozi. Pedestrirea română a fost și ea martora unor marii sacrificii pentru neatârnrarea țărilor românești și păstrarea unei autonomii politice, economice și administrative.

1.2. Infanteria română modernă – apariție și evoluție (1830–1914)

Se pot identifica mai multe etape ale evoluției acestei forțe a armatei române, după cum urmează:

Prima perioadă este aceea a dezvoltării acestei arme, perioadă cuprinsă între anii 1830–1900. **A doua perioadă** este cea a afirmării pe scena istoriei și a sacrificiilor supreme pentru crearea României Mari, cuprinsă între anii 1900–1948. **A treia perioadă** este cea comunistă, în care valorile liberale au fost schimbate cu cele socialist-comuniste, cu-

⁸ Nicolae Iorga, *Istoria armatei române*, Editura Paul Edition, București, 2023, p. 7.

prinsă între anii 1948–1989. **A patra perioadă** o putem denumi perioada **euroatlantică sau postmodernă**, cea a integrării în structurile euroatlantice și a afirmării în războiul contra terorismului, declanșat și condus de Statele Unite ale Americii. Este o perioadă marcată de participarea de lungă durată în teatrele de operații din Irak și Afganistan.

În perioada 1770–1821, țările române intră într-un amplu proces de transformare, de trecere de la feudalism la capitalism. Primele semne sunt revoltele, culminând cu Răscoala lui Horia, Cloșca și Crișan din 1784, dar și cu Revoluția lui Tudor Vladimirescu din anul 1821.

De nașterea armatei române moderne, în general, și a armeei infanterie, în particular, se leagă semnarea Tratatului de la Adrianopol din 2/14 septembrie 1829, un tratat semnat între Imperiul Țarist și Imperiul Otoman. Acesta prevedea libertatea administrativă a celor două principate de la gurile Dunării, respectiv Țara Românească și Moldova.

În luna aprilie 1830, Divanurile domnești de la București și Iași au aprobat proiectul de lege privind organizarea unei armate naționale. În istoria militară a poporului român, data de 30 aprilie a rămas ca data întemeierii infanteriei române moderne, o armă care a participat la făurirea statului național unitar român.

Afirmarea acestei arme s-a produs și datorită faptului că a avut un cadru legislativ care i-a permis dezvoltarea. În data de 30 aprilie 1830, s-a hotărât înființarea, în Țara Românească, a șase batalioane de pedestrimă și a șase escadroane de cavalerie. Din aceste structuri inițiale s-au constituit ulterior trei regimente mixte, dislocate la București, Ploiești și Craiova. În același an, în Moldova s-a înființat un batalion de infanterie și un escadron de cavalerie, din care, ulterior, s-a înființat primul regiment mixt, dislocat la Iași.

O preocupare importantă a conducerii celor două principate, după acordarea dreptului de reînființare a structurilor militare proprii, a reprezentat-o crearea contextului normativ în care acestea să-și desfășoare activitatea. Astfel, la 5 martie 1831, marele spătar Alexandru Ghica a supus

aprobării divanului Țării Românești „Regulamentul ostășesc pentru miliția pământeană a principatului Valahiei”, iar hatmanul Constantin Perloidi a prezentat spre aprobare structurii similare a Moldovei „Regulamentul pentru miliția națională a Moldovei”. Aceste regulamente conțineau în fapt primele prevederi referitoare la organizarea, recrutarea, dotarea și instruirea noilor armate.

Cele trei regimente mixte din Țara Românească au fost constituite inițial din câte două batalioane de infanterie și din câte două batalioane de cavalerie fiecare. În anul 1848, ponderea personalului din batalioanele de infanterie ale unui regiment mixt era de 76%, iar cea a personalului din compunerea escadroanelor era de doar 24%. Efectivele unui batalion de infanterie erau de 586 de militari, iar ale unui escadron de 190 de militari.

Oșterii erau aleși dintre boieri, iar soldații erau cei de condiție modestă. În anul 1849, s-a fondat Sfatul Ostășesc, organism consultativ pe lângă Domnitor. În anul 1852, în cadrul Ștabului Oștirii a apărut secția 4 pentru serviciul contabilității. Acest organism precedă Statul Major General de mai târziu. Tot în anul 1852, Inspectoratul armatei din Moldova a primit denumirea de Departament Ostășesc. În Țara Românească, Departamentul Ostășesc a apărut în anul 1856. În acest departament figurau mai multe secții, printre care secția executivă, afaceri personale, casieria. În anul 1857 li s-a adăugat secția intendență militară cu componentele contabilitate, echipament, aprovizionare, asistență sanitară.

Odată cu aceste transformări, infanteria română devine o structură permanentă și bine coagulată. Astfel, aceasta este capabilă să se dezvolte și să devină o structură modernă, dotată, echipată și antrenată pentru a-și îndeplini misiunile viitoare.

În anul 1859, apare infanteria de linie. Această denumire reprezintă o așezare tactică specială – două până la patru rânduri de pedestrași, unul lângă altul –, o structură grea, solidă și rigidă care mărea puterea de foc a unităților de infanterie.

Pentru a stimula sentimentul național și a promova statul român, domnitorul Alexandru Ioan Cuza a ordonat ca toate unitățile de luptă să aibă steaguri tricolore pe care să se înscrie deviza *HONOR ET PATRIAE*.

Un prim act juridic de mare importanță este Înaltul Ordin al domnitorului Alexandru Ioan Cuza din data de 13/24 noiembrie 1859 care stipula înființarea Corpului de Stat Major, precursorul Statului Major al Apărării de astăzi. Dezvoltarea armatei române – operă începută de Alexandru Ioan Cuza și desăvârșită ulterior de Carol I – a stat la baza câștigării independenței României.

Generalul Christian Tell (1808–1884) a fost primul ofițer din istoria modernă a armatei române care a fost avansat la gradul de general, la data de 29 iunie 1848, când a fost numit ministru de Război.

În cadrul procesului de modernizare a oștirii, după unificarea armatelor Principatelor Române, consecință a unirii acestora pe 24 ianuarie 1859, un rol important l-a avut **generalul Ioan Emanoil Florescu** (1819–1893). Generalul Florescu a fost ofițer de infanterie, dar și doctrinar al acestei arme. El s-a afirmat ca principal colaborator al domnitorului Alexandru Ioan Cuza în reorganizarea armatei române. De numele său se leagă: unificarea ministerelor de Război din cele două principate românești și a administrației militare a acestora; unificarea regulamentelor de recrutare și a reglementărilor privind serviciul de garnizoană; elaborarea „Legii de organizare a puterii armate”; elaborarea noului Cod penal militar; statuarea reglementărilor de funcționare a Statului Major General.

La sfârșitul anului 1864, dislocarea regimentelor de infanterie era următoarea: Regimentul 1 Infanterie la Iași, Regimentul 2 Infanterie la Craiova, Regimentul 3 Infanterie la Ismail, Regimentul 4 Infanterie la București, Regimentul 5 Infanterie la Galați, Regimentul 6 Infanterie la București, Regimentul 7 Infanterie la Ploiești și Batalionul de Vânători la București.

În conformitate cu „Legea de organizare a puterii armate a României” din 1872, armata permanentă era compusă din opt regimente de infanterie de linie, patru batalioane de vânători, două regimente de roșiori, două regimente de artilerie, un batalion de geniu și formațiuni ale serviciului sanitar și de logistică. Armata teritorială era formată din opt regimente de dorobanți, opt regimente de călărași și formațiuni de pompieri care constituiau artileria teritorială.

Războiul de Independență a fost o adevărată școală pentru armata română, dar și pentru infanteria română. Au pierit aproximativ 10 000 de ostași români, iar alți 20 000 au fost răniți pentru obținerea independenței de stat. Infanteriștii români au plătit cel mai greu tribut, aproximativ 85% dintre pierderi fiind cele din rândul unităților de infanterie.

După obținerea independenței de stat, în august 1878, marile unități de infanterie au fost dislocate astfel: Divizia 1, cu Regimentul 1 Infanterie, la Craiova; Divizia 2, Batalioanele 1 și 2 Vânători, Regimentele 2 și 3 Infanterie la București; Divizia 3, cu Batalionul 3 Vânători și Regimentul 6 Infanterie, la Galați; Divizia 4, cu Regimentul 8 Infanterie, la Iași. Pentru Dobrogea au fost destinate Batalionul 4 Vânători și Regimentele 4, 5 și 7 Infanterie, toate aceste unități intrând în subordinea Comandamentului Diviziei 3 Infanterie.

În 1880, infanteria română dispunea de opt regimente de infanterie, 30 de regimente de dorobanți și patru batalioane de vânători, însumând 80 de batalioane.

Începând cu data de 1 aprilie 1883, în locul comandamentelor diviziilor teritoriale desființate a apărut Corpul de Armată Activ care avea în compunere două divizii de infanterie, o brigadă de călărași, o brigadă de artilerie, un batalion de geniu, un escadron de tren și serviciile necesare. Divizia de infanterie era formată dintr-un batalion de vânători, un regiment de infanterie, patru regimente de dorobanți, unități de alte arme. Tot prin legea din 1882 s-a instituit brigada de infanterie ca